

DECIZIE

06 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Agrounigrup”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Agrounigrup” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată și Societății cu Răspundere Limitată „Demeder-Com”, în proces de lichidare cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

și cererea reconvențională depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Agrounigrup” și Societății cu Răspundere Limitată „Demeder-Com”, în proces de lichidare, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Rolif Com”, Societatea cu Răspundere Limitată „Consolterra”, Mariana Nița, Eugenia Conoval și Marcel Conoval cu privire la declararea nulității actelor juridice,

împotriva încheierii din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Agrounigrup” reprezentată de Nicolae Sorici,

c o n s t a t ă:

La 26 ianuarie 2018 SRL „Agrounigrup” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și SRL „Demeder-Com”, în proces de lichidare cu privire la încasarea, în mod solidar, a datoriei în sumă de 3108579,88 de lei, a penalității în mărime de 64703,16 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 05 septembrie 2018 ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a depus cerere de chemare în judecată reconvențională împotriva SRL „Agrounigrup” și SRL „Demeder-Com” prin care a solicitat declararea nulității contractului de subarendă a terenurilor agricole nr.03/17-1 FR-SUBPRJ din 03 aprilie 2017, semnat de către SRL „Demeder-Com” și SRL „Agrounigrup”, contractului de fidejusiune nr. 2133 din 03 aprilie 2017, semnat de ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și SRL „Agrounigrup” și încasarea taxei de stat în mărime de 100 de lei.

Prin încheierea din 08 octombrie 2018 a Judecătorei Edineț, sediul Central au fost atrași în proces ca intervenienți accesorii alături de SRL "Agrounigrup", SRL „Rolif Com”, SRL „Consoliterra”, Mariana Nița, Eugenia Conoval și Marcel Conoval.

Prin hotărârea din 09 noiembrie 2018 a Judecătorei Edineț, sediul Central, a fost admisă cererea reconvențională înaintată de ÎCS „Moldova Zahar”. A fost declarat nul contractul de subarendă a terenurilor agricole nr.03/17-1 FR-SUBPRJ din 03 aprilie 2017, semnat de către SRL „Demeder-Com”, în proces de lichidare, și SRL „Agrounigrup” și contractul de fidejusiune nr. 2133 din 03 aprilie 2017, semnat de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și SRL „Agrounigrup”. Au fost încasate de la SRL „Agrounigrup” și SRL „Demeder-Com”, în proces de lichidare, în mod solidar, în beneficiul ÎCS „Moldova Zahăr” SRL cheltuielile judiciare în sumă totală de 50000 de lei. Cererea de chemare în judecată a SRL „Agrounigrup” împotriva ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și SRL „Demeder-Com”, în proces de lichidare, cu privire la încasarea, în mod solidar, a datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată precum și cererea SRL „Agrounigrup” privind asigurarea unei eventuale hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată a SRL „Agrounigrup” împotriva ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și SRL „Demeder-Com”, în proces de lichidare, cu privire la încasarea, în mod solidar, a datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată au fost respinse ca neîntemeiate.

La 13 noiembrie 2018, SRL „Agrounigrup” reprezentată de Nicolae Sorici a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 09 noiembrie 2018 a Judecătorei Edineț, sediul Central, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii inițiale și respingerea cererii de chemare în judecată reconvenționale.

Prin încheierea din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost restituită cererea de apel depusă de SRL „Agrounigrup” reprezentată de Nicolae Sorici, din motiv că a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La 15 ianuarie 2019 SRL „Agrounigrup” a declarat recurs împotriva încheierii din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea încheierii instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului recurenta a indicat dezacordul cu încheierea din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, deoarece instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

La fel, a menționat că instanța ierarhic inferioară eronat a dispus restituirea cererii de apel ca fiind depusă de o persoană neîmputernicită, or, la momentul declarării apelului, Nicolae Sorici dispunea de asemenea împuterniciri stabilite în procura din 19 iunie 2017 și în mandatul avocatului stagiar Nicolae Sorici, cu împuterniciri conform procurii din 05 februarie 2018.

Totodată, a precizat că instanța de apel în cazul în care a constatat lipsa la materialele cauzei a documentului care certifică împuternicirile reprezentantului, urma printr-o încheiere să nu dea curs cererii de apel, acordând apelantei termen pentru înlăturarea neajunsului, fapt ce nu a avut loc. Astfel, îngrădindu-i dreptul de a remedia neajunsurile din cererea de apel nemotivată și limitându-i ilegal accesul la justiție, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil stipulat în art. 6 § 1 CEDO.

La caz, recurenta a remarcat și faptul că Nicolae Sorici a participat în calitate de reprezentant al SRL „Agrounigrup” la mai multe ședințe de judecată, inclusiv din 09 noiembrie 2018, la care a fost pronunțată hotărârea instanței de fond pe cauza civilă nominalizată, în care instanța a verificat prezența și împuternicirile reprezentanților în temeiul cărora erau admiși la examinarea cauzei.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs consideră că, recursul declarat la 15 ianuarie 2019 este în termen, având în vedere faptul că, încheierea recurată a fost pronunțată la 26 decembrie 2018 (f.d.160-165, Vol.II), expediată părților prin intermediul oficiului postal la 03 ianuarie 2019 (f.d.168, Vol.II) și publicată pe pagina web a instanței de apel la 07 ianuarie 2019, iar la dosar este anexată recipisa reprezentantului SRL „Agrounigrup” avocatul stagiar Nicolae Sorici prin care se confirmă că a făcut cunoștință cu materialele cauzei la 03 ianuarie 2019 (f.d.169, Vol.II).

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de SRL „Agrounigrup” întemeiat și pasibil de fi admis, cu restituirea cauzei la rejudecare, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Așadar, din conținutul recursului declarat de SRL „Agrounigrup”, rezultă că, recurenta nu este de acord cu încheierea din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care cererea de apel a fost restituită din motivul înaintării de către o persoană ce nu era în drept să declare apel.

La fel, s-a constatat și faptul că, pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut că, odată ce procura eliberată de administratorul SRL „Agrounigrup” Viorel Roșcovan prin care îl împuternicește pe Nicolae Sorici să reprezinte interesele firmei în instanțele judecătorești, inclusiv de a semna cereri și depune apel a expirat la 19 iunie 2018, iar un alt document care ar atesta împuternicirile ultimului de a semna cereri și a depune apel la materialele cauzei nu există, apelul a fost restituit din motiv că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază critic concluzia instanței de apel despre necesitatea restituirii cererii de apel ca fiind depusă de către o persoană ce nu era în drept să declare apel.

Astfel, raportând normele legale la speța dedusă judecării, Colegiul ajunge la concluzia că, argumentele invocate de către SRL „Agrounigrup” în susținerea recursului declarat, sunt legale și întemeiate.

Or, în conformitate cu art. 75 alin. (2) și (4) al Codului de procedură civilă, procesele persoanelor juridice se susțin în instanță de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiaari. Actele

procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sînt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În conformitate cu art. 365 alin. (3) Cod de procedură civilă, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul său. În ultimul caz, la cerere se anexează documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

În speță, reprezentantul SRL „Agrounigrup” Nicolae Sorici la momentul depunerii cererii de chemare în judecată dispunea de împuterniciri legale în baza procurii din 19 iunie 2017, eliberată pe termen de un an.

Totodată conform proceselor-verbale din prima instanță se atestă cert că Nicolae Sorici a reprezentat SRL „Agrounigrup” în ședințele de judecată în baza procurii din 19 iunie 2017, inclusiv și la data emiterii dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art.360 alin.(1) lit. a) și b) Cod de procedură civilă, sînt în drept să declare apel: părțile și alți participanți la proces; reprezentantul în interesul apelantului, dacă este împuternicit în modul stabilit de lege.

Conform art.80 alin.(1)-(4) Cod de procedură civilă, împuternicirile persoanei juridice trebuie să fie formulate într-o procură, eliberată și legalizată în modul stabilit de lege. Procurile eliberate în numele persoanei juridice conform actelor de constituire se semnează de către administrator sau de către altă persoană împuternicită. Valabilitatea procurii care confirmă împuternicirile reprezentantului în instanță de judecată încetează în temeiul art.255 din Codul civil.

În conformitate cu art.255 alin.(1) lit.a) Cod civil, valabilitatea procurii încetează în cazul expirării termenului.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe SRL „Agrounigrup” reprezentată de angajatul Nicolae Sorici în baza procurii din 19 iunie 2017 a semnat și depus la 13 noiembrie 2018, cerere de apel nemotivată, iar din simplă omisiune neanexând la cerere și o nouă procură care îl împuternicește să reprezinte interesele firmei în instanțele judecătorești, inclusiv de a semna cereri și depune apel.

În conformitate cu art. 365¹ alin.(2) Cod de procedură civilă, în decurs de 10 zile de la repartizarea cererii de apel, completul de judecată care a primit cererea de apel spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege, fără înștiințarea participanților la proces. Dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, completul de judecată aplică prevederile art. 368 și 369. În caz contrar, printr-o încheiere nesuscetibilă de recurs, completul de judecată acceptă cererea de apel spre examinare și dispune intentarea procedurii de apel.

În conformitate cu art. 368 alin. (1-2) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

Reieșind din normele citate, instanța de recurs decelează că, instanța de apel avea obligațiunea, în cazul depistării lipsei procurii valabile care atestă împuternicirile lui Nicolae Sorici și în special împuternicirile să semneze și să

depună în instanța de judecată apelul, de a nu da curs cererii pentru înlăturarea neajunsurilor, dar nu să restituie în mod direct cererea de apel fără să acorde termen pentru înlăturarea acestui neajuns.

La caz, instanța de apel urma să aplice art. 368 Cod de procedură civilă, care oferă părții o garanție suplimentară la exercitarea dreptului de atac a unei hotărâri judecătorești, dispunând de a nu da curs cererii de apel cu acordarea unui termen pentru înlăturarea neajunsurilor.

Mai mult ca atât, Sorici Nicolae după pronunțarea încheierii de către Curtea de Apel Bălți de restituire a cererii de apel a prezentat mandatul avocatului stagiar din 25 septembrie 2018 și procura din 05 februarie 2018, prin care se atestă împuternicirile lui în vederea semnării cererii de apel, cât și reprezentarea SRL "Agrounigrup" în instanțele de judecată.

Totodată, Colegiul reține și faptul că cererea de apel a fost restituită cu încălcarea procedurii, din considerentul că normele procedurale califică lipsa procurii valabile drept un neajuns și obligă instanța de apel să nu dea curs cererii și să-i acorde apelantului un termen pentru lichidarea acestuia. La materialele cauzei, însă, nu se regăsește o încheiere prin care instanța de apel nu ar fi dat curs cererii de apel. În așa mod, Curtea de Apel Bălți a recurs la aplicarea unei sancțiuni procedurale apelantului, îngrădindu-i dreptul de a remedia neajunsul din cererea de apel.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs notifică încălcarea art. 6§1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prevede că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege.

Astfel, reieșind din prevederile normelor citate mai sus, apelanta/recurentă a fost lipsită de un proces echitabil, nefiindu-i oferit un termen, prevăzut de legea procesuală, pentru a înlătura neajunsurile din cererea de apel.

Prin urmare, instanța de apel eronat a restituit cererea de apel depusă de SRL "Agrounigrup" reprezentată de Nicolae Sorici ca depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, lipsind astfel partea de o cale de atac, încălcând astfel dreptul apelantei privind accesul la justiție și realizarea drepturilor sale procesuale, precum și realizarea unui proces contradictoriu și echitabil.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că apelul este o cale ordinară de atac, obiectul căreia sunt hotărârile pronunțate de prima instanță care nu sunt definitive.

La exercitarea căii de atac - apelul, persoanele în drept să declare apel dispun de anumite drepturi și obligațiuni.

La rândul său instanța de apel, este obligată de a respecta procedura examinării cauzei în apel atât la faza pregătirii acesteia pentru dezbaterile judiciare, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare.

Mai mult ca atât, instanța de apel este obligată de a crea condiții obiective și reale pentru ca participanții să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale, curmând în mod legal orice abuz din partea lor, și înlăturând pe măsura posibilităților, omisiunile la acest capitol, depistate în orice fază a procesului.

Instanța de recurs analizând materialele cauzei în coraport cu normele de drept procedural ajunge la concluzia că instanța de apel neîntemeiat a dispus restituirea

cererii de apel, or omisiunea anexării actului care acordă împuternicirile legale nu poate prevala asupra îngrădirii accesului recurente/apelantei la un tribunal.

Totodată Curtea Europeană a Drepturilor Omului de nenumărate ori s-a expus că o interpretare deosebit de strictă a regulilor de procedură de instanțele naționale (formalism excesiv) poate priva reclamantii de dreptul lor de acces la instanță.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de SRL „Agrounigrup”, cu casarea încheierii instanței de apel din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți și restituirea cauzei în instanța de apel, pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Agrounigrup”.

Se casează încheierea din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Agrounigrup” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată și Societății cu Răspundere Limitată „Demeder-Com”, în proces de lichidare cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, și cererea reconvențională depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Agrounigrup” și Societății cu Răspundere Limitată „Demeder-Com”, în proces de lichidare, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Rolif Com”, Societatea cu Răspundere Limitată „Consoliterra”, Mariana Nița, Eugenia Conoval și Marcel Conoval cu privire la declararea nulității actelor juridice cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Bălți pentru judecarea apelului.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecători

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat